

УДК 336.143:338.24.021.8:339.92(477+4-672ЄС)

**МЕХАНІЗМ СЕКТОРАЛЬНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ ЄС
УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРУКТУРНИХ РЕФОРМ**

М. О. Карп'як

ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України»

e-mail: marimusic@meta.ua

Розвиток світової економічної взаємодії під впливом процесів глобалізації створює сприятливі умови для формування механізмів співпраці на основі міждержавних фінансових відносин. ЄС має добре налагоджену практику надання фінансової підтримки країнам-партнерам завдяки широко розвинутому інструментарію – від технічної допомоги до загальної чи секторальної бюджетної підтримки державі, – відповідно до визначених умов. Бюджетна підтримка є одним з інструментів співпраці ЄС з країнами-партнерами в рамках Європейської політики сусідства, ініційованої ЄС у 2004 р. у складі 16-ти держав, у тому числі і України. Метою даної політики є допомога у реалізації економічного потенціалу країн – сусідів ЄС та посилення їх міжнародної спроможності внаслідок можливостей, які виникли після його розширення, а також сприяння у зміцненні регіональної стабільності та запобігання відчуженню між розширеним ЄС і країнами-сусідами.

Бюджетна підтримка – це метод надання допомоги міжнародними фінансовими організаціями/донорами країнам-реципієнтам, спрямований на підтримку реформ, який передбачає переказ коштів до державного бюджету країни-реципієнта за умови досягнення нею попередньо узгоджених індикаторів із міжнародною фінансовою організацією/донором у контексті проведення секторальних чи загальнодержавних реформ. В силу цього, бюджетна підтримка може бути загальною і секторальною. Загальна бюджетна підтримка передбачає перерахування коштів на виконання національних програм розвитку або стратегічне реформування. У свою чергу, секторальна бюджетна підтримка передбачає перерахування коштів на виконання програм, спрямованих на розвиток конкретних секторів економіки.

Механізм секторальної бюджетної підтримки є новим для України і уперше був запроваджений у 2008 р. Сутність цього механізму полягає у тому, що він передбачає підтримку секторальних реформ в Україні шляхом впровадження комплексу заходів, а саме: 1) фінансової допомоги; 2) підтримки налагодженні взаємодії органів державної влади та громадського сектору щодо реалізації певної галузевої політики; 3) впровадження методичних прийомів щодо оцінки результативності здійснених реформ; 4) інституційної підтримки, яка передбачає розбудову інституційного сектору та зміцнення його спроможності для реалізації ефективної державної регіональної політики.

Конкурентні переваги механізму секторальної бюджетної підтримки:

Надається виключно на підтримку секторальних реформ.

Передбачає фінансування Державного бюджету країни-партнера на безоплатній і безповоротній основі.

Більш високий рівень контролю та вищий рівень відповідальності за використання державних коштів.

Нижчий рівень витрат по угодах та більша кількість грантових коштів для національного бюджету.

Більш високий рівень політичної публічності щодо грантових коштів.

Передбачає тристоронній діалог: ЄС-уряд-громадськість. Громадськість виступає як стратегічний партнер, а не як інструмент впровадження вже сформованих політик.

Отож, метою реалізації в Україні програм секторальної бюджетної підтримки ЄС є фінансова та інституційна підтримка зусиль Уряду у реалізації політики, спрямованої на поступову інтеграцію України до стандартів Європейського Союзу, шляхом виконання стратегічних документів щодо реформування та розвитку відповідних сфер реалізації державної політики [1].

зв'язку із тим, що секторальна бюджетна підтримка ЄС надається виключно для проведення реформ у відповідних секторах державної політики (натомість ЄС зобов'язується забезпечити фінансовий внесок на підтримку цих реформ), зі сторони України необхідним є забезпечення виконання визначених умов.

Наприкінці 2016 р. Україна отримала перший транш (23 млн. євро) секторальної бюджетної підтримки ЄС на регіональну політику. Розпорядженням від 22 березня 2017 р. «Про розподіл у 2017 р. залишку коштів спеціального фонду державного бюджету для підтримки регіональної політики» Кабінет міністрів України розподілив ці кошти ЄС Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства для реалізації відповідних проектів і програм. У 2018 р. загальна сума коштів, виділена для реалізації проектів регіонального розвитку становить 420 млн грн. (14 млн євро) [2].

Механізм секторальної бюджетної підтримки, як і будь який інший механізм, звичайно не позбавлений проблемних місць, які потребують удосконалення, з метою більшої адаптації та ширших можливостей реалізації для України. Зокрема, до проблемних питань можемо віднести:

Слабку координацію дій між виконавчими органами влади, до компетенції яких відноситься забезпечення виконання індикаторів результативності, за допомогою яких визначається прогрес у досягненні відповідних програмних цілей;

Відсутність підготовлених згідно вимог чинного законодавства проектів, які можуть бути виконанні в рамках визначених ЄС індикаторів і, в силу цього, неможливість використання протягом тривалого періоду коштів, отриманих під відповідну програму секторальної бюджетної підтримки;

Відсутність механізму визначення головного розпорядника коштів планової бюджетної підтримки на етапі підготовки проекту Державного

бюджету України на відповідний період, з метою започаткування нової бюджетної програми для нього і забезпечення можливості використання коштів наступному бюджетному періоді;

Неможливість співпраці ЄС безпосередньо з бенефіціарами проектів та перерахування коштів одразу на їх рахунки, оскільки це передбачає втрату для ЄС проміжного контролю за коштами та їх цільовим використанням в особі Міністерства фінансів.

Разом з тим, отриманий Україною майже десятирічний досвід співпраці в рамках роботи з програмами секторальної бюджетної підтримки, дозволяє зробити висновок про можливість вирішення перелічених проблем. Зокрема, передумовою успіху для цього та, відповідно, результативності реалізації програм секторальної бюджетної підтримки є послідовність, координованість та постійне підтримання взаємозв'язку між центральними органами виконавчої влади та Європейською Комісією.

Список використаних джерел:

Фінансові ресурси міжнародних інституцій у системі бюджетного планування України : дис. д-ра. екон. наук : спец. 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка / В. П. Колосова; КНТУ. – Київ, 2017. – 517 с.

Секторальна бюджетна підтримка ЄС: напрями, фінансування, підготовка проектів // [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dialog.lviv.ua/sektoralna-byudzhethna-pidtrimka-yes/>

Бюджетна підтримка ЄС. Інформаційно-експертний огляд // [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://regionet.org.ua/ua/Byudzhethna_pidtrumka_ES_Informatsiynoekspertnuy_oglyad_2124.html#page_title

УДК 336

WAYS OF IMPROVEMENT OF THE PROCESS LENDING TO BUSINESS ENTITIES BY BANKING INSTITUTIONS

R. S. Kravchuk, L. L. Dovganich

Ivano-Frankivsk national technical university of oil and gas

e-mail: romanmaster2005@gmail.com

An analysis of the domestic banks' lending policy with respect to SME lending shows that the reduction of the interest premium is real for them only in case of reduction of credit risk. This can be achieved by improving the quality of assets and quality of assurance, for example, property or surety (guarantees of organizations such as the Facility for Promotion of Small Business Lending).

Alternative measures may include compensation by the state for certain categories of borrowers - SME entities - for interest rates (or their parts) for servicing